

SISZÁN TŰL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 31. szám.

Nagy-Várad.

Péntek, 1913. február 7.

10,000 ember orvos nélkül.

(M—r.) Második éve, hogy a bi-harmegyei Hagymádfalva községből elköltözött az orvos. Az eredménytelen pályázati hirdetés után e községet a hozzátartozó körzettel „ideiglenesen“ a szentjobbi orvos gondos ápolása alá helyezték az egészségügy hivatott őrei. . . . Most aztán az történt, hogy Szentjobbról is elköltözött az orvos. Elvégre e két költözködés épen nem érdekes. Limlomok elhurcolása, bucsuzgatás oly közönséges megszokott dolgok, melyek nélkül nem volna béremeléssel járó házigazdai öröm. Hanem e falusi költözködések a mindennapi sablonból a nyomukban járó oly fontos közérdek ragadja ki, mely azt mutatja, hogy a hivalkodó kulturától bátran meghalhat bármikor 10,000 ember.

Tessék utána nézni, hogy nem nagyitunk. A hagymádfalvai és szentjobbi orvosi kerületekben a hivatalos statisztika még tizezernél is több lakosságot mutat. Már most ehhez a körülményhez kapcsolatosan még hozzá a sokszor járhatatlan utak, amelyek megkettőztetik a távolságot az orvosi helyektől, akkor fogalmat alkothatunk magunknak ama mérhetetlen veszedelméről, mely ama tényben domborodik ki, hogy a modern kultúra nem nevel olyan egyéneket, akikben 10,000 ember iránt egy kis szeretet lakoznék. Nem félünk kiejteni ezt a szót „szeretet“, mert szeretet nélkül hivatást elképzelni sem tudunk. A magyar orvosi karról pedig fel kell tételeznünk a hivatást s ebben a hivatottságot.

Mindenesetre furesa mégis, hogy a kulturának ilyen sötét foltja akad, hogy nem épen szórványos jelenségek közé tartozik az eset, midőn egymásután történnek hiába a pályázati hirdetések az egyes községek részéről az orvosi állásokra. Megértjük a falusi nyomoruságot. Elégé belátjuk az annyi könnyelműséggel elhanyagolt falukban az

élet nehézségeit. Sok bűn terheli e tekintetben az állam lelkiismeretét. Mindamellet úgy tudjuk, hogy a falvakban is emberek laknak. Az annyira felmagasztalt „humanizmus“ pedig talán csak nem tanítja, hogy az embereket csak villanyfényben és automobilon kell szeretni?

Mi az oka a pályázati hirdetések eredménytelenségének? Talán kevés az orvos? Kérem, nem. Legalább is ezt megcáfolják olyan körülmények, hogy a városokban már nem találván foglalkozást magának egy-egy orvos, bujában szociális tanulmányokba merül s ócska salakbaktériákban olyan felfedezésre jut, hogy nemcsak az embernek, hanem a társadalomnak is van betegsége. S ez a társadalmi betegség a papok miatt van. S itt megérezvén, hogy ő tulajdonképpen orvos, fejéhez kap, melyben most érzi a nagy bölcseséget, hogy ime ki kell irtani a papokat.

Kérem igen komoly háttere van e sajnálatos körülménynek. Az egyetemi hallgatók statisztikája szomorú képet adja annak a dolognak, hogy az intelligens pálya mennyire kezdi nélkülözni a magyar elemet. Távol áll tőlünk minden hipokritaság s éppen ezért nagyképi vádak alá nem rejtjük mondanivalóinkat. Tagadhatatlan, hogy a kultúra, kulturális intézmények s így ennek termékei a kulturális egyének újában nagyon üzleti szagot terjesztenek. Ez a szellem sohasem fog nevelni olyanokat, akik szeretettel tapadjanak a magyar földhöz s az ennek rögein véres verejtékkel kenyeret kereső magyar néphez. Ehhez vérközösség kell, mert csak ennek nyomán támad a vérszeretet. Az a nagy baj, hogy a nép gyermekei előtt el van ugyszólván zárva a tudományos pálya, mert az arra hivatottak nem nyújtanak támogatást még ott sem, ahol a segítségért a telitorok kiabál, sőt ordít.

Ha a modern kultúra olyan szellemet teremt, amely épen nem reagál még ezek veszedelmére sem,

akkor csakugyan ütött a cselekvés tizenkettedik órája. S itt lesz a hanyagság égbekiáltó bünné. Nem kis dologról van szó. Nemzetfentartó elem pusztulásáról. A magyar vér elsatnyulásáról. A halál kaszáját nemcsak az alkohol, tuberkulózis élesíti, hanem a magyar nemtörődömség, mely véreinek pusztulását könnyelműen dobja áldozatául a gonosz szellemnek, melyet az idő áradata magával hoz.

Azt napról-napra tapasztaljuk, hogy az állam nem nagyon siet segítségére a nemzet igazi fiainak. Pedig a ferde irányba terelődött szociálizmus, mely épen az államnak szegezi mérgezett fegyvereit, csak azzal szelidíthető meg csupán, ha egy kis vele való törődést is lát. Ha tehát az állam még nem ébred, tenni kell azoknak, akik e nemzetmentő munkában erre hivatva vannak.

Volna egy — bizonyára süket fülekre találó s így a pusztába hangzó — indítványom. A szövetkezeti eszmét a nemzetfentartás érzete teremtette meg. A magyarság önmegmentése a szövetkezetek célja. Több-kisebb eredménnyel fejtenek ki a községek életében e szövetkezetek igazi missziót a magyar faj szupremáciájának fentartásában. — Igazi fáklyahordók ezek az elhagyott községekben. És ha anyagi eredményeit nézzük e szövetkezeteknek, eltekintve a nép anyagi fellendülésétől, e szövetkezetek el nem tagadható évi nyereséggel is zárják évi számadásaikat. Már most nem volna-e helyes, életrevaló eljárás, ha évenként nemcsak szerény osztaléokra és tartalék tőke növelésére gondolnának, hanem a nyereségből úgy is teljesítenének kulturális missziót, hogy minden évben egy épen az ő körükből, tehát saját vérükből származó gyermek iskoláztatásához, neveléséhez járulnának hozzá. Az, aki a falvakban él és komolyan foglalkozik a magyar néppel, kell, hogy lássa, hogy a magyar nép fiaiban kellő nevelés mellett semmi

sem hiányzik a tudományos pályákra való hivatottságról. A magyar nép gyermekei értelmesek, okosak, a jó és szép iránt fogékonnyak. Ha nemtörődömségből származó külső behatások e tulajdonságokat elnyomják, ez nem számító körülmény. Így minden szövetkezet körében akadna arra alkalmas gyermek, akit a szövetkezet nevelne a községnek, tehát a magyar magának. Míg ez hálával töltene el sok magyar szívet, a legnagyobb eredményt abban érné el, hogy a magyar népnek lennének magyar fiai, akik hozzá szeretettel tudnának közeledni s a nép a saját fia, vére iránt bizalommal tudna lenni. Ha ez megtörténhetnék, akkor nem fordulna elő, hogy a kultura ezrekre nem vet szemét, neki ezrek egészségi állapota Hekuba.

Az új balkáni háború.

Drinápoly körül és a Gallipoli félszigeten ádáz harcot vívnak a bolgár seregek a törökökkel, kik elkeseredetten védekeznek, tudva, hogy európai birodalmuk maradványainak megmentéséről van szó. A Gallipoli félszigeten hősiességgel előnyomultak a bolgárok, de a Márványtenger felől közbelépett a török hajóraj és gyilkos tüzelése visszavonulásra kényszerítette őket. Drinápoly körül egyre szorosabbá lesz az ostrom, — melynek Sükrü basa hősiessége dacára — nem so-kaig tud ellenállani.

Az eddigi csatározások.

Konstantinápoly, febr. 6.

Katonai forrásból jelentik, hogy az eddigi harcok lefolyása csak egy komoly akciót hozott s ez az ellenségnek Drinápoly ellen intézett támadása. *Csataldzsa* környékén eddig (szerda este kilenc óráig) nem voltak harcok s a két hadsereg egymással szemben megfigyelő állást foglalt el. Itt még nem fejezték be a formációkat s úgy látszik, hogy a bolgárok hadseregüknek szerb csapatokkal való kiegészítését várják, hogy azután az ostromot megkezdhesék. Az a szófiai hír, hogy török csapatok megadták magukat vagy hogy a török hadseregben zendülés ütött ki, minden alap nélkül szükkölködő koholmány. *Gallipoli* félszigeten kedden reggel apróbb csatározás volt, a melynek később komolyabb folytatása lett. Itt különösen szerb és bolgár lovasság lépett akcióba. Ezeknek a harcoknak további kifejlődéséről vagy eredményéről eddig még nincsenek hivatalos jelentések, csak azt tudják, hogy mind a két részen nagy elkeseredéssel harcoltak s hogy mind a két

hadsereg nagy veszteségeket szenvedett. A Gallipoli félszigeten folyó harcok kimeneteletét itt nyugodtan várják, mert a félszigeten ázsiai válogatott csapatok harcolnak és a kurd lovasok mindenestre meg tudnak birkózni az ellenséges lovassággal. *Drinápoly* bombázásáról csak rövid szikratávírtok érkeztek, a melyekben a vár parancsnoka azt jelenti, hogy a vár tartja magát, de hozzá teszi, hogy az ostromlónak most sikerült bombáikat a várkövön át a városba lőni, a hol egyes városrészekben kisebb tüzek támadnak. *Szkutari* előtt a helyzet változatlan s onnan most egyáltalában nem jönnek hírek.

Konstantinápoly nyugodt.

Konstantinápoly, febr. 6.

A városban állandóan nyugalom van és semmi sem mutat arra, hogy rendkívüli világesemények mennek végbe. Az idegen nagykövetek megtesznek minden intézkedést, hogy esetleg Perában újra csapatok szállhassanak partra. Dsemál bég ezredes városi parancsnok meglátogatta Wangenheim báró német nagykövetet és elmondta neki, hogy milyen rendkívüli intézkedéseket tettek a fővárosi török hatóságok. A város veszedelmére és a bolgárok bevonulásának lehetőségére itt senki sem gondol, de ha ez a nem várt esemény bekövetkeznék, akkor mindenestre alaposan megváltozhatna a városnak mostani nyugodt képe.

Drinápoly ostroma.

Szófia, febr. 6.

Drinápoly bombázása szakadatlanul folyik s a bombák különösen a déli és délkeleti oldalon borzasztóan pusztító hatást visznek végbe. A bolgárok bombázására a török vártüzérség gyöngén és rendetlenül felel. A bolgárok megszállták *Pavlikoje* falut s ezzel előbbre tolták az ostromló övet. A törökök kirohanást kíséreltek meg s ez alkalommal a bolgárok ezer török katonát fogtak el. Az utóbbi hírt más oldalról megegyélik. Musztafabasából jól látják el az égő Drinápolyt.

Az örmény pátriárka panasza.

Konstantinápoly, febr. 6.

Az örmény pátriárka panaszt tett az igazságügyminiszternél a miatt, mert Sükrü basa a drinápolyi örményeket, a kik a lakosság szenvedése miatt panaszkodtak, zendüléssel vádolta és a Jamanak című örmény lap megjelenését megtiltotta, mert azt írta hogy az örmények anatóliai honfitársaik szenvedése miatt nem fognak hozzájárulni a nemzeti kölesönhöz.

A bolgárok előnyomulnak.

Szófia, február 6.

A bolgárok tegnap Gallipoli félszigeten a Kavakfolyótól délre megtámadták és megverték a török hadsereget, a mely a bolgárok által üldözve, nagy rendetlenségben vonult vissza Buler falu felé. E győzelem kö-

vetkeztében a bolgárok a Márvány-tenger egész partvidékének Bulerig urai.

A bolgárokat visszaverték.

Konstantinápoly, febr. 6.

A Gallipoli félszigeten a keddi előrsi csatározás után a törökök a bolgárokkal érintkezésbe léptek. A bolgárok megtámadták a megerősített Buler falut, de kénytelenek voltak régi hadállásaikba visszavonulni. Miriofito mellett egy török ágyunaszád bombázta a bolgárokat, a kik igen súlyos vereséget szenvedtek.

Nagykövetünk a szultánnál.

Konstantinápoly, febr. 6.

A szultán ma magánkihallgatáson fogja fogadni Pallavicini örgróf osztrák és magyar nagykövetet.

Átosz köztársaság és Magyarország.

London, febr. 6.

A Times írja, hogy Ausztria és Magyarország követeli, hogy az átoszi szerzetes köztársaság kormányzása végett kiküldendő nemzetközi bizottságban képviselve legyen. Ausztria és Magyarország arra hivatkozik, hogy Karlócán szerb orthodox patriárkátus van püspöki székekkel, Nagyszébenben pedig a román ortodox érseki székhely van két püspöki székekkel. Görögország, amely mult évi november 15-én az Átosz hegyet megszállta, Oroszország kérdésére megígérte, hogy a kolostor belső igazgatására vonatkozó státus kvót meg fogja tartani és hogy a konstantinápolyi ökuméni pátriárkátus egyházi igazgatását nem fogja megváltoztatni. Oroszország beírta ezzel a válasszal, de később azt a javaslatot tette, hogy az Átoszhegy ne legyen a görögöké, hanem nemzetközi bizottság kormányzásának vetessék alá s e javaslat következtében Anglia is a ciprusi és egyiptomi orthodox egyházakra való hivatkozással követelte, hogy ebben a bizottságban képviselve legyen.

Uj béketárgyalás.

Konstantinápoly, febr. 6.

A béketárgyalás két-három nap mulva újra megkezdődik és pedig ezuttal Szófiában.

Miért folyik a háború?

Bécs, febr. 6.

A bolgár kormány azt az ajánlatot tette a portának, hogy beleegyezik abba, hogy Drinápolyban mohamedán mufti székeljen önálló hatáskörrel minden vallási ügyben. Ugy látszik azonban, hogy most már Konstantinápolyban nem nem elégednek meg ennyivel. A háború tehát tovább folyik már azért is, mert a bolgárok mindenáron a Márvány-tengerig akarják kitolni Nagybulgária határait, sőt hadikárpótlást is követelnek, bár ennek a hatalmak, mindenekelőtt Franciaország, határozottan ellene vannak.

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Bákóczy-ut, 6. szám alatt az Orsolya-zárda épületében
fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban
Telefon 769. sz. legolcsóbb bevásárlási forrás. Telefon 769. sz.

A választójogi reform tárgyalása.

Tegnap megkezdtek a választójogi reformról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Sajnálatos dolog, hogy az ellenzék ettől a tárgyalástól távol tartja magát s nem fogadta el a felajánlott bizottsági tagsági helyeket. Az előzményekből meggyőződhetett róla az ellenzék, hogy a munkapárt kész nélküle is ellátni a törvényhozási gépezetet; — sokkal üdvösebb lenne minden tekintetben, ha a politikusok megtalálnák a módját a normális parlamenti tárgyalásnak legalább most, a mikor talán évtizedekre szóló jelentőségű közjogi alkotásról van szó.

A bizottság tárgyalásáról a következőket jelentik:

Féltenegy óra lehetett, a mikor a választójogi bizottság ülését gróf Khuen-Héderváry Károly elnök megnyitotta.

A bizottság tagjai közül jelen voltak: báró Ghillány Imre, gróf Haller József, Kabós Ferenc, Antal Géza, Mayer Ödön, Sándor János, Desbordes Ernő, Telegdy József, Szulyovszky Gusztáv, Issekutz Győző, Huszár Károly (nagyzerlencei), Latinovics Pál, Melzer Vilmos, Krolopp Hugó, gróf Lázár István, Niamesny Mihály, Sipeky Sándor, Kostyál Miklós, Kende Péter, Erdély Sándor, Nagy Ferenc, Kállay Tamás, Vadász Lipót, Szabó Sándor, gróf Csáky Gusztáv, Rakovszky Iván, Rudnay Béla, Németh Károly, Rónay János, Bujanovics Gyula, Blánár Béla, Szász Károly, Mártonffy Károly és Cioacán János.

Gróf Khuen-Héderváry Károly elnök megnyitja az ülést, hangsúlyozza, hogy milyen fontos és korszakalkotó javaslat tárgyalásáról van szó és kéri a bizottság beható munkásságát.

Halasztási indítvány.

Issekutz Győző volt az első felszólaló. Kijelentette, hogy a parlamenti viszonyokat nem tartja alkalmasnak arra, hogy a bizottság érdemleges tárgyalás alá vegye a javaslatot. Az ellenzék távol marad az ülésektől, a parlamentet esonkának, munkáját szabályellenesnek hirdeti. A kölcsönös meggyőzés tehetősége mindenestre ki van zárva. A felelősség ilyen körülmények között egészen a munkapártra hárul. A mit az nem vállalhat magára. Mi abban a helyzetben vagyunk, mint voltak a girondisták. A legteljesebb jóhiszeműség vezet kötelességünk teljesítésében, mégis a felelőtlen tényezők izgatása következtében arra a sorsra juthatunk, hogy eltemetnek bennünket, akkor, a mikor az új Magyarország alapjait akarjuk lerakni. Indítványozza, hogy a bizottság a javaslat érdemleges tárgyalásának mellőzésével tegyen oly értelmű jelentést a Háznak, hogy a javaslat tárgyalását most nem tartja időszerűnek.

A miniszterelnök beszéde.

Lukács László miniszterelnök szólalt fel ezután és ezekben reflektált Issekutz Győző szavaira:

— Minthogy parlamentáris államban a kormánynak a hivatása az, hogy a parlament munkásságát irányítsa, erre való tekintettel hivatottnak érzi magát, hogy az Issekutz által felvetett indítványra válaszoljon.

Távolról sem fogja fel olyan tragikusnak a helyzetet, ami miatt a választójogi törvényjavaslat tárgyalásába ez idő szerint nem lehetne belekezdeni, vagy pedig arra a jelenlegi időpont nem volna alkalmas és megérett. Nem osztozik Issekutz felfogásában abban a tekintetben sem, hogy a jelen választójogi

javaslat a mai parlamentáris sirjának megadását jelentené. Ellenkezőleg azt tartja, hogy ennek a kérdésnek megoldásával hosszabb ideig nyugvópontra jutnak a politikai izgalmak az országban. Az országban a kérdés megoldásával sokkal nagyobb megnyugvás áll be, mintha azt még továbbra is nyílt kérdésnek hagynánk meg. Azzal tisztában vannak, hogy mindenkinek a megelégedésével nem lehet ezt a kérdést megoldani, de neki az a felfogása, hogy az országnak inkább az érdekében áll a választójogi törvénynek elintézése, mint annak elhalasztása.

Szerinte nem szabad a törvényhozásnak magát a közvéleményben uralgó áramlatoktól vezetetni engedni. A parlamentnek kell irányítani az ország közvéleményét és kell megválasztani azt az időpontot, amely időszerű ennek a reformnak a végrehajtására.

De nemcsak ezek a szempontok indokolják a választójogi javaslatnak sürgős tárgyalását, hanem a királyi nyilatkozat, több képviselőházi felirat és több kormányprogram, amelyekben mindegyikben sürgősnek volt jelezve a választójogról szóló törvény megalkotása. Ez alól kitérni nem lehet.

Ha addig várna a többség a választójogi javaslat parlamenti tárgyalásával, amíg az ellenzék a képviselőház munkájában részt óhajt venne, ez nagyon prekárius értékű volna. A józan közvéleményt, bármint is igyekszik az ellenzék az ellenkezőre hangolni, teljesen legálisnak tartja a parlament működését és nem tartja jogosultnak a kávéházi parlamentet.

Indítványozza — minthogy arra is szükség van — hogy a legközelebbi képviselőválasztások alkalmából már ennek a választójogi törvényjavaslatnak az alapelvei szerint történjék a választás, hogy a bizottság menjen bele a javaslat tárgyalásába és azt mentül előbb intézze el. A kérdést tovább nem lehet elodázni.

Issekutz Győző látva, hogy indítványát a bizottság amúgy sem fogadná el, azt visszavonta.

Németh Károly bizottsági előadó mondott ezután terjedelmes beszédet amelyben kiterjeszkedett a választójogi reform történetére és ismertette a szönyegen fekvő javaslat előzményeit, az egyes intézkedéseket, melyeket részletesen meg is okolt.

Az előadó beszéde után idős Erdély Sándor szólalt fel. Kijelentette, hogy a javaslat tárgyalását nem tartja időszerűnek. Véleménye az, hogy a javaslat helyes tárgyalása az volna, ha kapcsolatba hozná a választójogi reformmal összefüggő más reformokkal, a hárszabályrevízióval, a kerületi beosztással és a közigazgatás államosításával. Mivel azonban ez taktikai kérdés, indítványt nem terjeszt elő. Ezután a javaslatnak mondott bírálatot, kijelentette, hogy megfelel a célnak és intézkedéseit mindenben helyesli.

Nagy Ferenc megfélemlőnek tartja a választójogi javaslatot.

Blánár Béla némi módosításokat ajánl, majd az ülést holnapra halasztották.

Kristóffy sajtópöre. 1911 májusban a Budapesti Hirlapban vezérek jelent meg „Csabai parasztek és a történelem” címmel, amely cikk Kristóffy, a volt darabot-miniszter politikai elvei ellen irányul. A cikkben ilyen kitételek voltak: „Kristóffy társadalmon kívül álló catilinaris lény, javíthatlan politikai sarlatán.” A cikk miatt Kristóffy sajtópert indított a „Budapesti Hirlap”

ellen, amely szerző gyanánt dr Pethő Sándor budapesti főgimnáziumi tanárt nevezte meg. Tegnap tárgyalja ezt az ügyet a budapesti esküdtbiróság dr Mikovich elnöklete alatt. Kristóffy Fényes Samu ügyvédjével együtt jelent meg. Pethő Sándor eredetileg Nagy Emil lett volna a védője, de minthogy beteg, helyette öccse, Nagy Ugor jelent meg, aki kérte a tárgyalás elhalasztását azon a címen, hogy ő nem készülhetett el a tárgyalásra. Fényes Samu főmagánvádló képviselője ellenzi az elhalasztást, többek közt arra is hivatkozva, hogy Nagy E. neki egyszer már felajánlotta felelősségéről a bocsánatkérést és így most is helyesebb volna a békés elintézés. A törvényszék úgy határozott, hogy a tárgyalást, ha kell, védő nélkül is megtartja. A határozat kihirdetése után elnök a tárgyalást 10 percre felfüggesztette. Az esküdtek bűnösnek mondták ki Pethő Sándor vádlottat becsületsértés vétségében. Ezek alapján a törvényszék elítélte a vádlottat 100 korona fő- és 20 korona mellékbüntetésre.

Közigazgatási ülés a városnál.

Nagy-Várad város közigazgatási bizottsága tegnap, február 6-án tartotta rendes havi ülését, amelyen a rendes folyó ügyeket tárgyalták.

Hlatky Endre főispán elnökölt: Jelen voltak: Bordé Ferencz főjegyző, Varró Domokos műszaki tanácsos, Vasady Lajos kir. tanfelügyelő, Németh István pénzügyi ig. helyettes, Baróthy Pál kir. ügyész, dr Mayer László v. főorvos, Rádl Odón, Kellner György kir. állatorvos, dr Adorján Emil, dr Istvánffy István árvaszéki elnök, dr Medvigy Gábor, Sulyok István, dr Adorján Armin, dr Mihelfy Lajos, dr Thury László v. főügyész, Molnár Imre gazd. felügyelő, Miskolezy Barna, dr Moskovits József, Heringh Sándor jegyző.

A felolvasott polgármesteri havi jelentésből közöljük a következő adatokat:

A közegészségügy január hóban kevésbé volt kedvező, mint a múlt év hasonló időszakában, s a születések száma csak 2-vel multa felül a halálozások számát. A fertőző betegségek közül a vörheny 31 esetben, 4 halálozással, a difteritisz 16 esetben 1 halálozással, a kanyaró 4 esetben, a bányahimlő, hőkhurut 2—2 esetben fordult elő. A fertőző betegségek csökkentek. Uralkodó kórok a légzőszervek bántalmái.

A járványkórházban 57 beteget ápoltak s ezek közül meghalt 3. A gyermekkorházban 106 fekvő és 283 bejáró beteget ápoltak.

Született februárban 83 fiu, 89 leány, összesen 172 gyermek. Elhalt 90 fi, 80 nő, összesen 170 egyén. Városrészek szerint elhaltak: Ujvárosban 29, Olasziban 37, Váralja-Velencén 21, a kórházakban 83.

A közbiztonsági állapot rosszabbodott a munkahiány és a nehéz megélhetési viszonyok folytán. Lopás 168, csalás 8, sikkasztás 19, súlyos testi sértés 22, könnyű testi sértés 32 fordult el.

Letartóztatva volt 49 egyén. Kihágási feljelentés 341 esetben tetetett. Eltoloncoltatott 55 egyén.

A községek befizetési eredménye kedvezőtlenebb, mint a múlt év hasonló időszakában.

Február hó folyamán kiadtak 27 új iparigazolványt, megszűnt 14 iparüzlet.

Gőzfürdő a vasútállomáson.

A m. kir. államvasutak a nagyváradai állomás területén, a vasuti személyzet részére gőz- és kádfürdőt építtetett, de erre nem kért építési engedélyt Nagy-Várad városától. A városi tanács ezért nem adta

meg az engedélyt az üzembe vételre, azon indokból, mert fontosabb dologról lévén szó, az építési engedély kikérését kötelezőnek tartja.

Az üzletvezetőség ez ellen felebbezett s azt vitatja, hogy az államvasutaknak a saját használatára, saját telepén épített fürdőre nem köteles építési engedélyt kérni.

A közigazgatási bizottság azonban, a felebbezés elutasításával, a városi tanács határozatát hagyta helyben.

Rosenzweig Róza mellfűzőgyáros a Rákóczi-úton, az apáca zárda temploma mellett nagyobb terjedelmű kirakatot szándékozik állíttatni. A városi tanács a kirakatot, a kívánt nagyobb méretben, nem engedélyezte. Ez ellen a nevezett cég felebbezett, de a közigazgatási bizottság a felebbezést elutasította.

Ezután városi átirási, utadó törlési és gyógydíjügyeket tárgyaltak s az ülés véget ért.

Balogh Károly fegyelmi.

Felemelték a büntetést.

Különösen tanügyi körökben országos érdeklődést keltett az elmúlt évben Balogh Károly nagyváradi községi iskolai igazgatótanító szélsőségekbe menő akciója a tanítói fizetések tárgyában, s ezen mozgalom terjesztése szempontjából Balogh Károly olyan ténnyel szembe hozta a törvényvel és érvényben levő miniszteri rendeletekkel.

Anélkül, hogy megfelelő formában engedélyt kért és kapott volna, ujságot szerkesztett és adott ki a mozgalom propagálására, amelyen durva és illetlen hangon támadta gróf Tisza Istvánt és felettes hatóságát Zichy János gróf kultuszminisztert.

Mikor pedig az engedély nélküli szerkesztéstől eltiltották, a lap továbbra is megjelent, de Balogh Károly édesanyjának az állítólagos szerkesztése alatt, s a lapon meg volt nevezve a név után, hogy „a szerkesztéstől eltiltott Balogh Károly édesanyja”.

Ilyen előzményekért a vallás- és közoktatásügyi miniszter nemcsak a fegyelmit megelőző vizsgálatot, hanem egyenesen a fegyelmi vizsgálatot rendelte el Balogh Károly ellen.

A fegyelmi tárgyaláson dr. Ágoston Péter jogtanár mint védő jelent meg s igyekezett védelemnek magasztalása mellett a kultuszminisztert vádlóként a választmány elé állítani, de a frázisok nem tévesztették meg a fegyelmi választmányt.

A tárgyalás eredménye marasztaló volt Balogh Károlyra, bár az ítéletnél sok mellékkörülményt figyelembe vettek s ennek lehetett betudni az enyhe ítéletet. Balogh Károlyt ugyanis 50 korona pénzbüntetésre ítélte a fegyelmi választmány.

Balogh Károly és védője dr. Ágoston Péter azonban nem nyugodtak meg a fegyelmi választmány ítéletében, hanem felülvizsgálatot kértek.

Tegnap érkezett meg a kultuszminiszteriumból a döntés, amely bizony nem kedvező Balogh Károlyra, mert a miniszter elnöke alatt tartott fegyelmi bíróság a fegyelmi választmány ítéletének megváltoztatásával, a hivatalvesztés után következő legsúlyosabb büntetést szabta ki Balogh Károlyra.

Ugyanis a felebbezések elutasítása mellett a fegyelmi választmány határozatát olyképp változtatta meg, hogy a nyugdíjba beszámítandó egy évi fizetés 10 százaléknak megfelelő pénzbírsággal sújtja Balogh Károlyt. Az indoklás kiemeli, hogy a beigazolt fegyelmi vétségével szemben az 50 korona büntetést megfelelőnek nem találták.

Ez ellen most már semmiféle jogorvoslat nincs, de majd következnek szóban és írásban a durva támadások a miniszter ellen. Ez az egy bizonyos!

Nincs árvakölcsön.

A mostani nagy gazdasági válságban a rettenetesen nyomasztó helyzet elviselhetőbbé tételében Biharmegyében a várad latin szerzetesek káptalan és egyházmegye mellett Biharvármegye árvaszéke volt az, mely a közönség támogatására sietett olesó kölesönnel. Az árvaszék, hogy minél nagyobb mérvben tehesse ezt, elhatározta, hogy régi szabályrendeletét módosítani fogja.

Az új szabályrendelet értelmében a jövőben nem 20, hanem 40 ezer korona maximális kölcsönt adhat az árvaszék.

Eddig kellemetlen volt az is, hogy az árvaszék roppant megszorította a fedezet kérdését. Az új szabályrendelet ugyan teljesen gondoskodik a fedezetről, azonban mégis könnyebben teljesíthető feltételek mellett juttat kölcsönt a feleknek.

A régi szabályrendelet szerint az árvakölcsönöket 10 év leforgása alatt kellett megfizetni. Így bár olesó volt a pénz, mégis súlyos volt annak a törlesztés. Az új szabályrendelet szerint nem 10, hanem 30 év alatt kell letörleszteni a kölcsönt.

Az esetben, ha az árvaszék nem tudja elhelyezni a kölcsönadható pénzt, a megmaradó készletet a törvényhatóság által meghatározott jó kitételű pénztárazatnál helyezik el. Kölcsön részirtokra nem adható.

És ez a kedvező helyzet most következett volna be az árvaszéknél. A vidéki gazdák alig várták, hogy élvezhessék az új rendet és most a rossz gazdasági viszonyok beleszóltak az árvaszéki ügymenetbe is. Mint értesülünk, Verner Kálmán árvaszéki elnök bekezdte a számvevőségtől az árvapénztár állományát föltüntető számadását.

E számadás szerint 1912. év végén az árvaszéki takarékpénztári betétek összege 1376277 korona és 40 fillér. Ebből a tartalék-alapot illeti 369010 kor. 27 fillér, marad gyámpénztári alapot illető betét 1007267 korona 13 fillér, melyből kiutalásokra elő van irányozva 65000 korona. Az összes betét marad 942267 korona 13 fillér. Ezt az összeget a kiutalások fedezhetése végett az árvaszéknek vissza kell tartani.

Az árvaszék a fentiek szerint jelenleg nincs abban a helyzetben, hogy kölcsönöket tudna adni. Verner Kálmán most körrendeletileg értesítette az előadókat és ügyeseket, hogy a kölcsön-kérvényeket utasítsák el. Az árvaszéknek ez az eljárása nagyon sok embert fog kellemetlenül érinteni, mert roppant sok azoknak a száma, akik az utóbbi időben kölcsön akartak venni az árvaszéktől és már be is adták kérvényeiket abban a reményben, hogy ebben az évben meg fogják kapni a kölcsönt.

Remélhetőleg nem fog sokáig tartani a mai szorult helyzet és akkor az árvaszék megkezdheti újra szociális funkcióját, melyet maga elé tűzött.

Konfliktus a városi közigazgatási bizottságban.

A közigazgatási bizottság albizottságait január havi ülésében választotta meg Nagyvárad város közigazgatási bizottsága.

A közigazgatási bizottság választott tagjai között 18 munkapárti van és a függetlenségi pártból Sulyok István és dr. Adorján Emil tagjai a közigazgatási bizottságnak.

Az albizottságok közül Sulyok Istvánt és dr. Adorján Emilt beválasztották az erdőfelszámolási, utadó, börtönvizsgáló, adóügyi és a gyámügyi felelősségi bizottságokba.

A fegyelmi választmányba azonban beválasztották Rádl Ödön és dr. Hoványi Géza rendes és Miskolezy Barna póttagnak; ki nevezettek: Papp Miklós, Varró Domokos rendes és Vasady Lajos póttagnak, tehát a két függetlenségi tag közül egyik sem jutott be a fegyelmi választmányba. Ezért dr. Adorján Emil már az ülés alkalmával le akart mondani a többi bizottsági tagságairól is.

A dolog már feledésbe is ment, de tegnap délelőtt beadvány érkezett Hlatky Endre főispánhoz, amelyben Sulyok István és dr. Adorján Emil bejelentik lemondásukat az összes albizottságokban viselt tagságaikról. A lemondást azzal indokolják, hogy sérelmes az egész függetlenségi pártra, miszerint a fegyelmi választmányban egyetlen tag sincs a függetlenségi pártból, s a bizottság összes tagjai a munkapárthoz tartoznak, holott a választott városatyák között 32 tartozik a függetlenségi párthoz, tehát a pártot sértették meg, mikor őket mellőzték a fegyelmi választmány megalakításánál. Ebből levonják a konzekvenciákat s azért mondanak le a többi bizottsági tagságról.

A beadvány ha nem is lepte meg Hlatky Endre főispánt, de bizonyára különösnek találta azt, mert éppen Hlatky Endre főispán kiváló egyénisége, mindenki által tapasztalt és elismert igazságérzete nem szolgált rá a beadványban foglaltakra. Amióta Nagy-Várad város főispáni székét elfoglalta, minden dologban a legkonkordánsabb magatartást, türelmességet, igazságot mutatott a függetlenségi érzelmi bizottsági tagokkal szemben.

A fegyelmi választmányba ezuttal is a régi tagok jöttek be, csupán egyedül dr. Hoványi Géza új tagja a választmánynak, de ő is korábban már benne volt a fegyelmi választmányban.

Hogy ezuttal sem tendencia, sem politikai szempontok nem domináltak, elég, ha rámutatunk arra, hogy pl. Glac Antal főispán korában, a koalíció idejében, a következők voltak a fegyelmi választmány tagjai: Frankó Endre, Papp Miklós, Rádl Ödön, Varró Domokos rendes és Miskolezy Barna és Vasady Lajos póttagnak; tehát csupán Frankó Endre helyett jött most be dr. Hoványi Géza a fegyelmi választmányba. A közigazgatási bizottság tehát a status quot tartotta fenn.

A közigazgatási bizottság ülése után Hlatky Endre főispán felkérte a gyámügyi felelősségi bizottság tagjait, hogy maradjanak vissza a gyámügyi bizottság ülésére, mert tíz fontos és sürgős ügyben kell a bizottságnak tanácskozni.

Dr Adorján Emil és Sulyok István délelőtt beadott lemondásukra hivatkozva, kijelentették, hogy nem vesznek részt a bizottság ülésén. Rajtuk sérelem esett, mert a feyelmi választmány a legfontosabb bizottság s ott a pártot mellőzték, holott a politikai ildomosság azt követelte volna, hogy egy tag legyen a feyelmiben a függetlenségek részéről is.

Hlatky Endre sajnálatát fejezte ki, ha eltávoznak, mert akkor azok szenvednek, akiknek az ügyeit nem tárgyalhatják, mivel csak négy tag jelenlétében tartathatják meg az ülést. Sérelemről nem beszélhetnek, mert a másik két fontos bizottságban: a gyámügyiben és az adóügyiben mindkét függetlenségi közíg. biz. tag bent van; tehát aránytalanságról sem lehet szó, mert 18 van szemben 2-vel. Különben is a közigazgatási bizottságban és az albizottságokban a politikát nem szabad tekinteni. A lemondást nem ő bírálja el, hanem a közíg. bizottság, de mivel csak ma lett a lemondás beadva, azt most nem terjeszthette elő, mert 24 órával előbb érkezett beadványokat lehet csak előterjeszteni. Az kérdéses, hogy lemondhat-e valaki az albizottsági tagságról? Sérelem senkivel nem történt, de ha mindénáron azt látják, akkor a helyes konzekvencia az lenne, ha a közigazgatási bizottsági tagságról is lemondanak. Ez még érthető lenne. Az adóügyi bizottság még fontosabb lesz s abban mindketten bent vannak. A bizottságokban birói joggal bírnak, ott nem lehet politikai szempontokat venni irányadóul. Ha nem akarnak maradni, az ülést nem tartják meg.

Dr Adorján Emil és Sulyok István végre kijelentették, hogy bár lemondásukat fentarják, most részt vesznek a gyámügyi felelősségi bizottság ülésén.

Ezzel az incidens véget ért.

Cselédmizériák.

*

Örökös a panasz a rossz cselédckre. Elkapatottak, szájasak, durvák, feleleselők, ütök a gyerekeket, gorombáskodnak a nagyságával, pletykáznak és ha elkergetik, akkor aztán megindul a nyelvük és elfecsegnek mindent új helyeikön, amit az előbbi háznál hallottak vagy láttak.

A városi cselédek rosszak a szó legőszintébb értelmében. Az ember nem is gondolná, hogy mennyi szemét hömpölyög a váradi utcákon. Különösen vasárnap délután, amikor mindnek kimenője van, akkor lepik el bakáikkal a sétatereteket, a korzót és a Saspassagét.

Egy idő óta azonban még ez a szám és megnövekedett, a cselédügyosztálynál tömegesen jelentkezett a sok cseléd, hogy nem tud megegyezni asszonyával, elhagyja a helyét.

Igy aztán napról-napra nőtt a facér cselédek száma, akik egyéb foglalkozás híján nappal beültek a közvetítő intézetek helyiségeibe, este pedig kirajzottak az utcákra. Ennek természetesen az a következménye, hogy a cselédek megszerették a könnyelmű életet és ha valamelyik el is szegődött, nem maradt sokáig, mert az utcán végkép eldurvult s hamar visszamenekült az utcai nők sárga seregébe.

Eleinte nem tűnt fel; mert hogy csinálták? ... Cselédkönyveiket beadták az

elhelyező intézetnél és ezzel fedezték magukat. Nem kérdezte senki, hogy hol töltik az éjszakát, miből keresik a pénzt. Csak éltek és romlottak háborítatlanul.

Ennek a szerencsétlen állapotnak akart véget vetni a rendőrség egy razzíával, amelyet Becsei Ignác őrmester vezetett. Egyetlen éjszaka 25 facér cselédet szedtek össze, akik közül 22 nő és 3 férfi.

A főlhajtott anyagot azonnal orvosi vizsgálat alá vették és legnagyobb részük kórházba került. Tehát itt az oka a cselédek romlottságának.

*

Itt hívjuk föl rendőrbírók figyelmét immár ismételtelen a korzón való gyermek-kocsikázásra. Ezer veszélynek teszik ki a gyerekeket a nevelők és dadák, akik a divatos kocsikat éppen a legforgalmasabb és legszűkebb utcára tolják ki, mert ők is korzóni akarnak, vagy mert így parancsolja a nagysága. Nem tekintve azt, hogy így a megnövekedett személyforgalom nagyban akadályozva van, maguk a gyermekek kerülhetnek abba a veszedelembé, hogy vagy a villamos elé, vagy valami átjárónál kocsik elé kerülnek.

E tekintetben tehát a józan ész diktálja azt a szabályt, hogy ezeket a gyermekkocsikat le kell tiltani a korzóról. Van sok szép és levegős sétatér, menjenek oda.

Elfogott férjgyilkos.

A csökmői csendőrmester bravuros nyomozása.

Egy csendőrmester bravurosán fejezett be most egy nagyszabású nyomozást, mely roppant sötét bűnről rántotta le a leplet és juttatta a tettest az ügyészség kezére.

A sötét büncselekményt még november 13-án követték el és hogy most rájött a csendőrség, annak egyedüli érdeme Cser János kiváló csendőrmesteré, a ki alig két hete foglalta el működése székhelyét: Csökmőt, hova Budapestről helyezték át.

Még november 13-án történt, hogy a csökmői csendőrség körébe tartozó Darvas községben megbetegedett Herpai Lajos. A megbetegedés után állandóan erős fejfájása volt Herpainak, míg december 5-én hirtelen meghalt. Az orvos agyszélhűdést konstataált és ennek alapján a hatóság a temetési engedélyt meg is adta.

A temetés után az özvegyen maradt asszony a helyett, hogy busulásnak adta volna magát, nyomban régi udvarlójához ment és férje jogaiba helyezte. A faluban suttogni kezdtek a dologról. Azt beszélték, hogy Herpai nem természetes halállal mult ki. Az asszony magatartása csak megerősítette a gyanút. Nyiltan azonban senki sem mert a borzalmas váddal kilépni.

A suttogás eljutott Cser János csendőrmester füléhez is, a ki elhatározta, hogy minden körülmények között végére jár a dolognak és megtudja mi a borzalmas vádban a való.

Nyomozása meglepő eredményre vezetett. A csendőrmester a legapróbb részletekig kinyomozta a bűntény minden részét és annyi bizonyítékot gyűjtött össze, hogy azok sulya alatt a gyilkos maga is megtört és bevallotta rémes cselekményét.

Herpai Lajos e szerint tényleg gyilkoságnak esett áldozatul. November 13-án dél-

ben Herpai együtt ebédelt feleségével, a ki krumplilevest főzött. Jóízűen fogyasztotta el az ételt és nyomban utána rosszul lett. A leves meg volt mérgezve. Az elvetemült asszony légykővet kevert a levesbe és azt etette meg az urával. A csendőrmester azt is megállapította, hogy Herpainé 8 fillérért vásárolta a mérget.

A szerencsétlen ember attól kezdve állandóan kinlódott, a mit egykedvűen nézett végig a kegyetlen asszony. December 5-ig kinlódott Herpai, a mikor meghalt.

Alig távozott el a temetőből a résztvevő közönség Herpai temetéséről, a gyászos házban már új gazda volt, Herpainé régi kedvese: egy oláh legény.

Cser János csendőrmester február 3-án jelent meg Herpainénál és feltárta előtte a rettenetes dolgot. Herpainé együtt volt éppen a szeretőjével, a ki mikor megtudta, hogy miről van szó, megfutott. A csendőrmester hagyta a legényt futni, mert ő ellene még eddig nincs bizonyíték. Herpainét azonban letartóztatta és tegnap az ügyészségre kísérte. Az ügyes őrmester most tovább nyomoz a sötét ügyben, mert lehetséges, hogy az asszony szeretője is részes a dologban.

HÍREK

Tájékoztató.

Február 7. A Katholikus Kör első közgyűlése d. e. 5 órákor.

Február 8. Egyesült Biharmegyei Bank és Központi Takarékpénztár közgyűlése d. u. 5 órákor.

Február 9. Belvárosi Népbank közgyűlése d. e. 11 órákor.

Február 9. Nagyváradi Agrár Takarékpénztár közgyűlése d. e. 10 órákor.

Február 10. Magyar Bank közgyűlése d. e. 11 órákor.

Február 12. Leszámitoló és Jelzálogbank közgyűlése d. e.

Február 14. A Katholikus Kör második közgyűlése d. e.

Február 16. Biharmegyei Takarékpénztár közgyűlése.

Február 21. A Katholikus Kör harmadik közgyűlése d. e.

Február 28. A Katholikus Kör negyedik közgyűlése d. e.

Március 14. A Katholikus Kör ötödik közgyűlése d. e.

Április 20. A Katholikus Kör záróünnepélye.

* **József főherceg állapota.** A beteg József főherceg állapotáról tegnap az orvosok a következő jelentést adták ki: József főherceg ur 6 cs. és kir. fenségének hat nap óta tartó láza esökkent. Reggeli hőmérséklete 37.7. Közérzete megnyugtató. Budapest, 1913. február 5. Dr báró Korányi s. k. tanár. Dr Czyzewsky s. k. udvari tanácsos.

* **A vöröskereszt új védnöke.** A hivatalos lap tegnapi száma első helyen közli, hogy a király Frigyes főherceget felmentette az osztrák Vöröskereszt-társaság és a Magyar vöröskereszt egyesület helyettes védnöki méltósága alól és helyébe Ferenc Salva-tör főherceget nevezte ki erre a méltóságra.

* **A Katholikus Kör mai közművelődési estéje.** A Katholikus Kör ma este 6 órakor kezdi meg a jogakadémia dísztermében nagybőjti közművelődési előadásainak a sorozatát. A mai előadás műsora a következő:

a) H. Sidd. Namenlose Blätter Nr. 1. Complet de Concert E. Sauer. Zongorán előadja: Stachó Tibor. b) Eletföladatok és a keresztény kultúra lélek- és életörömei. Konferencia beszéd, tartja: dr. Kozáry Gyula. c) Hollendaal: Gavotte E. Grieg: An printemps. Hegedűn: Stachó Duci, zongorán kíséri Stachó Sibor.

* **Heltai Budapest főpolgármestere.** Hosszu és kínos vajadás után végre megtörtént a főváros főpolgármesterei állása dolgában a döntés. Tudvalevő, hogy ezt a tülekedést a főpolgármesterei állás körül az az ellentét okozta, amely a kormány és a municipium között támadt s melynek első következménye az volt, hogy Bárczy István polgármester lemondott állásáról. Most bekövetkezett a döntés, amely valósággal szenzációszámba megy. A kormány előterjesztésére a király három férfit jelölt az állásra. Első helyen jelölte Heltai Ferenc országgyűlési képviselőt, a fővárosi gázgyárak igazgatóját, második helyen Radocza János fővárosi bizottsági tagot és harmadik helyen zólyomi Wagner Gézá, a képzőművészeti társulat igazgatóját. Eddig úgy volt, hogy a közgyűlés feltétlenül respektálta a király jelölését és a multban is mindig megválasztotta azt, akit a király első helyen jelölt. Hogy most is ugy lesz-e, az nagy kérdés. A feszültségből következően, mely a főváros és kormány közt van, alighanem harc fejlődik. Hir szerint Bárczy polgármester, aki távol volt, ma visszaérkezik a fővárosba.

* **A német császár fia Budapesten.** A medgyesi vasuti katasztrófából szerencsésen megmenekedett Eitel Frigyes királyi herceg, Vilmos császár második fia, tizennégy tagu kíséretével szerdán délután 5 órakor Budapestre érkezett s a dunaparti Ritz-szállóban vett lakást. A herceg tegnap reggel 8 órakor a szállóbeli apartament-jában költötte el a reggelijét s utána 9 óra tájban beszállt a budapesti német konzulátusnak a Ritz-szálló elé álló autójába és sétakoecsi-zásra indult a városban. Az autó először is a Lánchidon gördült keresztül és a királyi várba vitte a porosz herceget. Buda meg szemlélése után Pest nevezetességeit és lát-nivalóit, köztük a Városligetet, a mezőgazda-sági muzeumot, Vajda-Hunyad várát mutat-ták meg Eitel Frigyesnek. Az autó-séta-ut 11 óra előtt véget ért. A herceg a német főkonzulátusra hajtattott, ahol a budapesti német kolónia több tagját fogadta. Eitel Frigyes herceg délután 2 óra 20 perckor a dejeuner után tovább utazott Buda-pestről.

* **Járványorvost kér az élesdi főszolgabíró.** Az élesdi járás közegész-ségügye ismét rossz állapotban van. A já-rásban csaknem minden községben uralkodik valamilyen járvány. Tegnap Körös-feketetón a vörheny lépett fel, Sergesen a már korábban fellépett betegség egyre job-ban terjed. A barátkai körjegyzőség köz-ségeiben egyszerre több járvány is uralkodik. A baj itt már oly komoly, hogy a jelenlegi eszközökkel nem lehet azt orvosolni. A főszolgabíró tegnap előterjesztést

tett azért az alispánnak, hogy a körjegyző-ségbe járványorvost rendeljen ki.

* **A tojásraktár égése.** Tegnap délután fél 2 órakor kigyulladt a Kolliner és társa-féle tojásraktár. A tűz a padlás-feljárónál keletkezett és föl kapott a pad-lásra. Lángba borult az itt lévő nagymeny-nységű fenyőláda és az egész tetőzet. A tűz hatalmas erővel pusztított, óriási füst-felhőt borított a Pável- és a Teleky-utcákra. Általános volt a félelem, hogy tovább ter-jed. Növelte ezt az a körülmény, hogy míg a tüzoltók jöttek, addig lavorokkal hordták a vizet. Hát hol volt a házi fecskendő? . . . A szomszédokból kérték, aki természetesen megtagadta, mivel a magáét védte vele. Délután 5 órára sikerült a derék tüzoltók-nak elfojtani a tüzet. Roppant nagy és fá-rasztó munkát végeztek. A kár körülbelül 14000 korona. Az épület és anyag bizto-sítva volt. A hivatalos tüzvizsgálati szemlé-t ma tartják meg.

* **Halálos elgázolás.** Élesdről je-lenti tudósítónk, hogy ott ismét halállal végződött szerencsétlenség történt a vas-utnál. Venter Péter, a 18-as számú órház órének hetese, tegnap a már elindult sze-mélyvonatra akart felugrani. Lába a lépcsőn megesuszott és a szerencsétlen ember a vo-nat kerekei alá került. Mire a vonatot meg-állították, Venter Péter a sérülések követke-zésében meghalt.

* **Uj tanfolyamok a Rose Nyelv-iskolában.** Január 1-ével új tanfolyamok kezdődnek Rose tanár ábrázoló nyelvisko-lájában. Mától kezdve be lehet iratkozni né-met, francia vagy angol nyelvszakokra. A tanítás házon kívül is történhetik. Bővebb felvilágosítást ad a nyelviskola irodája, Rá-kóczi-ut 3.

* **A „Biharmegyei Gazdák Aru- és Hitelintézete Rt.” sertéshizlaldá-jában (Össi-tér) hizott sertések a napi áron egyenként is kaphatók.**

* **Finon** női lack chevrau barna és fe-hér félcipőket vettam partiban és azokat 4 koronától kezdve árusítom. *Feketénél, Bé-mer-téren*, Elite-kávéház mellett. Üzletemet május 1-én Szent János-utca 3 szám alá he-lyezem át.

Valódi Amerikai és Chas-sala cipők, legjobb Bor. a-lino és Pichler kalapok

REICHARD áruháza

cégnél szerozhetők be.

* **Kossuth-utca 2. sz. házban egy eme-leti kétezobas lakás** me lékhelyiségekkel f. évi május 1 re kiadó. Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

* **TÜZIFA** hasábos és aprítva, ugyszin-tén elsőrendű porosz kőszenet házhoz szállít **Weiszberger és Társa.** Telefon 688. Telep: Váradvelence, vasutnál.

* **Hirdetmény.** A Polgári Takaré- és Segély-szövetkezet 1910-1912. évi 15-ik évtársulatának törzsbetétei a reá eső osztalékkal együtt f. évi január 13-ától kezdve kifizettetnek. Az igazgatóság.

* **Szülők figyelmébe.** Legszébb és leg-jobb ajándék jól tanuló fiuk részére egy jó lövő flóbert. A legnagyobb örömet csakis ezzel szerezhetünk, ssemmi más ajándék nem teszi meg azt a hatást, mert a fiuk véreben már benne van a fegyver iránti vágy, ezt minden felnőtt férfi tapasztalatból tudja. Tehát a fiainknak örömet akarunk szerezni és őket a tanulásra serkenteni, úgy vegyünk **Ladányi** puskanöves Rákóczy uti üzletében, ahol jótállás mellett lehet mindenféle árban a legjobbat kapni. Töltények és fegyverjavítások, új fegyverek, lőpor és serét vadászati kellékek nagy választékban. Telefoa-szám: 269.

* **Egy ebédítő szekrényt,** amely kitűnő állapotban van, kéz alatti eladásra keres a kiadó-hivatal.

* **Kiadó.** Perces-u. 2/b. sz. Két udvari szoba, fürdő szoba, mellékhelyiségeivel május 1-től kiadó

* **Egy igazán életrevaló** és hízagpótló intézmény betöltésére vállalkozott egy erre minden tekintetben hivatott és kiváló kvalitásokkal bíró kereskedelmi szakember: **Donát Károly**, ki lakása, Szabadság-utca 5. szám alatt egy az egyszerű és kettős kereskedelmi könyvvitelt, a magyar és német gyorsírást, gépirást, kereskedelmi számtant, valamint magyar és német kereskedelmi levelezést és a kereskedelmi könyvek felfektetését felölelő tanfolyamot nyitott. Ezen új és minden tekintetben figyelemreméltó intézmény iránt már eddig is óriási érdeklődés mutatkozik s mi a magunk részéről is kötelességünknek tartjuk a mélyen tisztelt érdeklődők figyelmét ezen tanfolyam látogatására felhívni és mindenkinek a saját érdekében ajánlani.

MODERN IDYLL.

*

A vasuton kezdődik és a rendőrségen végződik. Szereplő személyek: egy kövér vidéki gyáros, aki Pali, egy facér cseléd, aki másodosztályon utazik és plörözös kalapot hord, továbbá szolgák, hordárok, rendőrök és detektívek. Színhely: vasuti kupé, majd a Vasfürdő és végül a rendőrségi panaszosztály. Idő: tegnap.

Hát tegnap bejött Nagyszalontáról a Pali, aki-nek a neve I. S-sel kezdődik. Gyáros. Tehát van sok dohánya.

A kupéban megismerkedik egy erősen illatozó hölgygyel, aki tüzes és forró pillantásokat lövelt a gyáros kövérkés kezén lévő briliánsok felé.

Csevegtek. Igaz, hogy az idej repcetermésről és a szép időről, de mit lehet követelni egy vidéki gyárostól? Nem Molnár Ferenc ő, hogy axiomákat mondjon a nagystilű asszonyok életéről.

Már közeledtek Nagy-Várad felé, amikor a nőcske aggódva panaszkodott.

— Jaj, mit fogok én most csinálni ebben a nagy városban, mikor életemben most járok itt először.

— Oh én sem vagyok valami járatos, de azért ha megengedi, felajánlám szolgálataimat.

— Igazán uram nagy hála kötelez, felelte a nő. De tudja-e, hogy én rettenetes fáradt vagyok. Szeretném valamelyik kényelmes hotelben kipihenni az ut fáradalmait. Nem lenne szives elkalauzolni en-gem valamelyik szállóba? . . .

— Parancsoljon velem, szólt boldog örömmel a gyáros. Életem legboldogabb pillanata ez.

És mindez oly szép volt eddig . . . Udvarias és előkelő. De most jön a ravasz fordulat.

Hordárok futottak a kiszálló pár elé. Konflisba ültek és a férfi pirulás nélkül bement a ko-csisnak:

— Vasfürdő . . .

A nő sem ijedt meg. Utóvégre lehet ilyen nevű.

szálloda Nagy-Váradon. Itt még mind a ketten azt gondolták egymásról, hogy járatlanok Nagy-Váradon.

Azonban annyira siettek kipihenni az ut fáradalmait, hogy nem vették észre a fürdőt s a hölgy egész otthonosan érezte magát . . .

*

A rendőrségen.

Gyáros: — Én nem tudom kérem, hogy miképpen történhetett, de engem elnyomott az álom.

Mikor aztán felébredtem, akkor először azt vettem észre, hogy solus vagyok, másodszer pedig azt, hogy szegény vagyok. A pénztárcám eltűnt, amelyben 500 korona volt.

— Milyen volt az a hölgy?

A gyáros leírja. A detektívek felhoznak egy csomó arcképet. A gyáros egyre hirtelen rámutat.

— Ez az kérem, ez az!

— Na kérem rendben van az ügy.

*

Egy félórával később. Dienes detektív maga előtt ereszt egy hölgyet. Nagyon udvariasak ezek a detektívek.

Érzékeny ismerkedési jelenet. A gyáros pofozni akart. A leány nevetett. Azt mondta, hogy «maga még nagyon fiatal és ilyen Pali.»

A pénzről nem akar tudni. Lecsukták. A neve: **Matula Róza.** Foglalkozása: facér cseléd.

A gyáros homlokát kiverte a hideg veríték. Borzasztóan tanult a maga kárán. Átkozódva hagyta el a rendőrséget, ahol gunyosan mosolyogtak utána.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Péntek: Varázskeringő.

Szombat: Ezredapja.

Vasárnap: d. u. Limonádé ezredes; este Orpheus az alvilágban.

Varázskeringő. Ma, pénteken este megismétlik a Varázskeringő előadását, amelyben a legnagyobb sikert Kassay Rózsika aratja. Az ő Francigije egyike azoknak a pompás, temperamentumos alakításoknak, amelyek a maguk közvetlenségükben megragadják a közönséget. Az eddigi előadásokon nagy hatást keltett Kerner Jenő karmester bájos betétdala is, amelyet Görög Olga énekel.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

A főorvos sajtópöre. Neményi Vilmos, a „Szalontai Lapok“ munkatársa a múlt évben kompromittáló adatokat irt dr. Balogh Elek nagyszalontai orvostól. Megírta, hogy az orvos többszöri hívás után sem ment el egy elmebeteghez, hogy megvizsgálja és az elmebeteget internáltassa. Dr. Balogh Elek a ekkor miatti feljelentést tett Neményi Vilmos ellen sajtó útján elkövetett rágalmozásért. A nagyváradi esküdt-bíróság elé tegnap került az ügy. A tárgyaláson Neményi visszavonta állítását és bocsánatot kért az orvostól. Így azután a tárgyalást nem tartották meg, az ügy békésen nyert elintézését.

TÁVIRÁTOK

Összeférhetetlenségi bizottság ülése.

Budapest, febr. 6.

(Saját tud.) A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága ma 5 órakor ülést tartott, melyen Lukács miniszterelnök ügyét is tárgyalták. A bizottság az ügy tárgyalását későbbre halasztották.

Öngyilkos igazgató.

Budapest, febr. 6.

Landismann Lipót nyugalmazott polgári iskolai igazgató ma fűbe lőtte magát és meghalt. Az öngyilkosság oka vagyoni bukás volt.

SZERKESZTŐI PÓSTÁJÁZÓ

K. J. Királydaróc. Azt a megirt hirt ki akartam tétetni a lapba s e célból a levelet el is küldtem a szerkesztőségbe. Azonban magam — más hivatalos elfoglaltságom miatt — csak később mehettem be s akkorára az újságok között elkallódott a kis levél. Ne sajnálja még egyszer megírni. Szíves üdvözlöt.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Irányzat a balkáni helyzet nyugodtabb felfogására lanyha.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.—
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.80
Októberi rozs	— — —	10.40
Áprilisi rozs (1913)	— — —	10.52
Októberi zab	— — —	11.82
Áprilisi zab (1913)	— — —	11.24
Szept. tengeri	— — —	7.74
Máiusi tengeri (1913)	— — —	8.08

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	786.—
Oszták hitelrészvény	—	603.—
Jelzálogbank	—	418.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	506.—
Magyar bank	—	531.—
Közuti vasut	—	651.—
Városi villamos	—	373.—
Salgótarjáni kőszén	—	713.—
Rimamurányi	—	689.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

2707—1913. sa.

Hivatalos Hirdetmény.

Felhívom az ebtulajdonosokat, hogy ezen hirdetmény közzétételétől számított 15 nap alatt, illetve legkésőbb márczius hó 15-ig az ebadót a városi pénztárba annál is inkább befizessék, mivel a mulasztás ellen a szabályrendeletileg megállapított ebadó kétszeres, eselleges 3-szoros összegében fognak elmarasztaltatni.

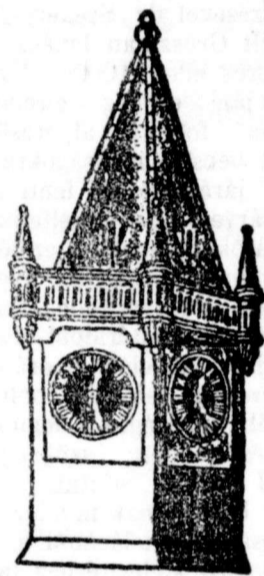
Nagyvárad, 1913. január 30.

Gerő,
rendőrfőkapitány.

Mezey Dezső

toronyóra készítő
Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik legrégebb és legmegbízhatóbb toronyóra készítő telepe. Olcsó árak, több évi jótállás. Villanyerő berendezés.

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küld

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

RUFF TESTVÉREK

épület- és géplakatos műhelye
LUKÁCS GYÖRGY-UTCZA 26.

Mindenemű lakatos munkák, **vas-szerkezetek, vízvezeték** javítások és **takarék-tűzhelyek** első rendű kivitelben.

Gazdasági eszközök készítése egymint: **ekék, boronák, borsajtók és szőlő-zúzó** stb. **Léncos kútaink** ugy tartósság, mint vízemelő képesség tekintetében minden eddigit fölülmulnak. Mindenemű gépjavítások szakszerűen és gyorsan eszközöltenek.

89—1913. számhoz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezen nel közhírré teszi, hogy a Nagyváradi városi kir. járásbírósnak 1912. évi VIII. 3207. számú végzésével dr Székely Adolf ügyvéd által képviselt Groszman Ignác felperes részére *** alperes ellen 10000 korona — fill. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 2570 kor. becsült ingóságokra a Nagyváradi városi kir. járásbírósnak fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik, annak a felülfogtaltatók követelése erejéig s amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyváradon, Sas épület leendő megtartására határidőül 1913. év február hó 7-ik napján, délelőtt 8 órája tüzetik ki, a mikor a bíróság lefoglalt bolti árak, berendezés s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttél vagy írásban beadni vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik. Kelt Nagyváradon, 1913. január hó 30. napján.

Bakó Bálint,
kir. bir. végrehajtó.

Belépési felhívás.

A polgári takarékos és segélyszövetkezet

Kossuth Lajos-utca 4. szám

1913. jan. 1-én megnyitotta
18-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton is felhívja Nagyváradi város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszésszerű számu törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetekint 1 kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszonredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelnek, keresetnek és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatnak:

- a) a heti befizetések 9 tizedésze erejéig minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- d) megfelelő kezesség mellett váltókra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétként 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetétét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósítatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos utca 4. szám) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek Nagyvárad, 1912. december hó.

Tisztelettel

A Polgári takarékos- és segélyszövetkezet igazgatósága.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

VAJNOVSZKI FERENC

uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték szerint. Javítások jutányos árban. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok.

Értesítés.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy a Kossuth-utcán lévő a

„NAGY PIPA“

vendéglőt átvettem és azt újonnan átalakítottam.

Naponta friss csapolású **kőbányai salon sör** (alá Pilseni!)

Kitűnő érmelléki faj borok. **Izletes magyaros konyha.**

Naponta válogatott zónás reggelik. Előzékeny és figyelmes kiszolgálás.

Pénteken mindég halestély.

Szombaton állandóan nagy hurkaestély zeneszó mellett.

Szives pártfogást kér

Popovics Sándor,
vendéglős.

A Bihar megyei Gazdák Áru és Hitelintézete

Nagyváradi, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámított váltókat a lezetőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozók mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Nagyváradi város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Nagyváradi város

tejközpontja

házhöz szállít pontos időben kitűnően kezelt tiszta palackozott tejet literenkint

28 fillérért.

Előzetes rendelésre legfinomabb teavaj, túró, hab és kávétejszín is szállítatik. Rendelések a városi tejközpont epreskerti telepére és a Szent László-téri hatósági tejkimérésbe intézendők, valamint telefon és a tejkihordó kocsisok útján is felvétetnek.

Telefon 13-15.

Telefon 13-15.

Legolcsóbb bevásárlási források:

Ha Ön

óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el **FEIN KÁLMÁN** óráshoz, Teleki-u. 9. Dr. Nemes ház. Villanyos megállóhely. —

Órákban állandó nagy raktár.

Alapított 1893. **Freund Benjámín** Alapított 1893.

műorás, ékszerész és látszerész
Nagyvárad, Rákóci-ut, Széchenyi-szálloda épület.

RITKA ALKALOM.

Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárultom eddig nem létező leszállított árban, arany-, ezüst-, nikkal órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszerneműeket, kina ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknél 50% engedmény.

Izsák Lidia

mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országos nagy népszerűségnek örvendenek a hölgyközönség körében. Megrendelhető mérték szerint,

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Füz. üzlet: TELEFON 1-53. szám.

Mezey János és Társa
fűszer, csemege kereskedése
Nagyváradon, szt. László-tér és Terki-utca sarok.

Szolid üzlet
többet nem ad, de kevesebbet sem.

Hallatlan

olcsó árban készít **Piski Ferenc** cipész úri és női cipőket csak egy próba és ön meg fog győződni

Szent János-utca
sarok. Schvare Farkas-féle házban.

HA A KOSSUTH-

utczába vezet! Utja, keresse fel a legjobb hírnévnek örvendő

KEPES ETEL

varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.

Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók

Szilágyi Géza és Ts-nál
Rákóci-ut

Telefon. 630.

Táray Sándor.

telefon 558. telefon 558.

NAGYVÁRAD

Körözs-utca 11. sz.

Épület és műlakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.

NE ADJUK

pénzünket idegen cégnek, vegyünk

lánckútat

MÁRKUJZ JÓZSEFNÉL

Akadémia-u. 1. sz.

Cukrász

sütevények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközöltenek. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedálás.

Molnár János cukrász

Kolozsvári-u. 50.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos
Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításokat jutányos árban. Takaréktűzhelyek állandóan ratáron. Költségvetést kívánatra küldök.

Alapított 1895-ben.

Deo Adiuvante!

Imrek Károly

épület és műbutor asztalos N.-Várad,
Alapi-utca 10. szám.

Alapított 1895-ben.

Udvari kávéház

családok kellemes szórakozó helye. Esténként **Bebe Kálmán** teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat

Szt. László-tér és

Zöldfa-utca.

FELDSTRICK KÁLMÁN

könyvkötészete és dobozgyártása

NAGYVÁRAD, Rákóci-ut,
Moskovits palota

Biharmegye és N.-Várad város kir. ítélőtábla és a megyei főszolgabirodalmak és körjegyzőségek szerződéses szállítója.

ROZSNYAY JÓZSEF

műasztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77.

Európa nagyobb városában évek során át szerzett gyakorlati ismeretem lehetővé teszi, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak tudással a leppontosabban elvégezhetem. Készítek továbbá: modern háló, szalon, Lútor és tüzelet-berendezéseket, portálokat, lakás- és konyha-berendezéseket minden stílus és kivitelben a legolcsóbb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. ur közönség bizalmát továbbra is kiérdemljem.

Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.

Szántó Dezső

első

nagyvárad

REDÖNY-

GYÁRA Rulikovszky-ut

TELEFON 491.

Jenny Jenő

órák, ékszerész és látszerész. Ajánlja dúsan felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. **Szent János-u. 39. sz.** Óra és ékszer javításokat pontosan eszközölk.

Tanuló felvétetik.

Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb

Horvát Béni

mechanikusnál,
Kossuth Lajos-utca 18.
Az összes alkatrészek állandóan raktáron.
TELEFON 1038. szám.

Haas Lajos

Gáz és villanyberendezési vállalat.

Elvállal mindennemű gáz és villanyszereleléseket és jókarbantartását.

TELEFON 1038. sz.

PENCZ JÁNOS

(cipész, szakiparos.)

NAGYVÁRAD,
Szt. János-u. 34.

Készít mérték szerint úri és női (Orthopéd cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívásra házhoz jönök.

Petry Árpád

órák- és műszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Tarsoly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben. Mindennemű műszerész munkák szakszerű javítása elfogadtatik.

Alapított 1880-ban

Schopper György

utóda veje

Roboska Pál

Villanyerőre berendezett gépjá-

ritó, vas és rézöntőde

NAGYVÁRAD,

Sánc-utca 22. sz.

Uj keztüis és sérvkötő készítő!!

Keztük mérték után gyorsan es legjutányosabb árban készíttetnek. B. A. I. keztük 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközöltenek. **Ruganyos sérvkötők 4 korona.**
HORVÁTH R.
Nagyvárad, Szt János-utca

Költözködéskor a legelőnyösebb

HIRN M. és FIA

villamossági vállalatához fordulni

Kossuth Lajos-u. 16. sz.

Nagy csillárraktár.

Telefon 10-54.

Telefon 10-54.

Györy Sándor

villanyerőre berendezett késes és köszörűdöje
Kert-utca, 4. szám.

Elvállal mindennemű speciál köszörűléseket és javításokat, haj- és szakál vágó és lónyíró gépet, zsülette és mindentéle más borotvák köszörűlését pontosan eszközölk.

RUM és LIKÖR

házi tag való készítéséhez legjobb essentiák

:: kaphatók ::

VADÁSZ ALBERT

„Angyal” drogueriában

BÉMER-TÉR.

Névjegyek

a legolcsóbban beszerezhetők:

Szent László-nyomda r.-társ.-nál

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek, világítási felszereléseit, csengő házi telefon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világítási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít

SZENES SÁNDOR

villamos berendezési vállalata **Szalárdi-u. 9.** Költségvetéssel díjtalanul szolgálók, meghívásra azonnal jönök.

Ha a Szent János-utca vezető útja, keresse fel a **Szerecsen Királyt**, ahol a legolcsóbban lehet vásárolni **harisnyát, keztüit, trikót, csipkét, Himzések és szalagok, fehérneműk, rövidárak** nagy választékban. Szives pártfogást kér **LUNGERLEIDER SALAMON** Szt János-utca 4.

Telefon 12-64.

ÉHIK ANTALépület- és díszmű bútór asztalos
Sánc-utca a kalapgyár épületében.Állandóan raktáron tart saját készítményű modern
bútorokat, háló-szoba és ebédlő-szoba berendezéseket
stb. Ugyanott félig használt bútorok is kaphatók.

Telefon 12-64.

Igen kellemes, biztos és kitűnő,
gyorsan használó szer köhögés,
hurut, meghűléstől eredő rekedt-
ségnél a **FARKAS-féle****hurut-szeletke**

Egy doboz ára 60 fillér.

Kapható: **FARKAS ISTVÁN**„**APOLLÓ**“ drogueriájában

Nagyvárad, Rimanócy-palota

Rákóci-ut 7/b.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat

készíti

Kovács Zsigmond

műasztalos

Szacsvey-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nívásra
azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Sarkady és Szánthó**TORONYÓRA GYÁRA**

Nagyvárad, Damjanits-utcza 30.

Ajánlja 1 hétben egy-
szer felhuzandó és
napban egyszer felhu-
zandó toronyóráit
„szegecs” és „szabad-
lengésű” járattal, réz
kerekekkel. Olcsó árak.
TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.
Villanyerő
berendezés.
Arjegyék kívánatra.
Saját ház.**Ha nincs megelegetve** szabójával, mert
drága vagy rossz-
szul szab vagy
nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT**
GY. és TARSA uriszabó céget Szilvási Dezső-u. 6.
(Sonnenfeld-palota) és meglepi az ottani szobid,
olcsó, kifogástalan kiszolgálás és gyors munkát
24 óra alatt. Vidékről egy kútidőtt öltönyről újat
készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Orvosilag több száz esetben ajánlva.

10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEKorvosi kötszerész üzlete Nagy-
Várad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményű

sérvkötőit,szuszpenzorionok feckendők és
betegápolási cikkeit, u. m. egye-
nestartók, haskötők, ágytálcák,
bidég,

anatómiai sérvkötők

a melyek a sérvet állandóan
visszatartják, mülábak és mű
végtagok, támgépek, gummi cikkek, harisnyák stb. és
a még fel nem sorolható cikkek. **Külön pró-
baterem női és férfi kiszolgálásra.**
**Óriási nagyraktár. Tisztviselők és
iparosoknak árendedmény.****Házi csatornázást**

szakszerűen készít

Kondor Dezső Nagyvárad

Nagy piac-tér Telefon 969. Gyár 1062

Cement, gipsz, nád, fedéllemez, cserép
kőpor, oltott mész stb. eladás.**K O R C S O L Y A****különlegességek****TARSOLY és RISZTÓ vaskereskedésében****== Nagyvárad, Rákóci-ut. Telefon 390. ==**

100 kiló Porosz szalon fűtőszén 50 kilós zsákokban kimérve házhoz szállítva K 5.—